

TASHQI IQTISODIY FAOLIYATDA EKSPORTNI RAG'BATLANTIRISH

Qobulova Marvabonu

Annotatsiya: Tashqi iqtisodiy faoliyat, mamlakatning iqtisodiy rivojlanishida muhim rol o'ynaydi. Eksport, iqtisodiy o'sish, ish o'rinlari yaratish va xalqaro savdo aloqalarini rivojlantirishda asosiy omil hisoblanadi. O'zbekiston uchun eksportni rag'batlantirish, mamlakatning iqtisodiy barqarorligini ta'minlash va xalqaro bozorlar bilan integratsiyani kuchaytirish maqsadida muhimdir. Ushbu maqolada eksportni rag'batlantirishning asosiy usullari va strategiyalari ko'rib chiqiladi.

Kalit so'zlar: eksport, iqtisodiy barqarorlik, diversifikatsiya, innovatsion texnologiyalar, mahsulotlar, xarajat.

Eksportni diversifikatsiya qilish, mamlakatning iqtisodiy barqarorligini oshirishda muhim ahamiyatga ega. O'zbekiston, an'anaviy eksport mahsulotlaridan tashqari, yangi mahsulotlar va xizmatlarni ishlab chiqarishga e'tibor qaratishi lozim. Bu, qishloq xo'jaligi mahsulotlari, sanoat mahsulotlari va xizmatlar sohasida diversifikatsiya qilish orqali amalga oshirilishi mumkin. Masalan, qishloq xo'jaligida organik mahsulotlar, sanoatda yuqori texnologiyali mahsulotlar va xizmatlar sohasida IT xizmatlari eksportini rivojlantirish zarur. Eksportni rag'batlantirishda innovatsion texnologiyalarni joriy etish muhim ahamiyatga ega. Yangi texnologiyalar yordamida mahsulotlar sifatini oshirish, ishlab chiqarish jarayonlarini optimallashtirish va xarajatlarni kamaytirish mumkin. O'zbekiston, ilmiy-tadqiqot institutlari va universitetlar bilan hamkorlikda innovatsion loyihalarni amalga oshirish orqali eksport salohiyatini oshirishi lozim. Xalqaro bozorlarni o'rganish, eksportni rag'batlantirishda muhim ahamiyatga ega. O'zbekiston, xalqaro bozorlar talablarini va tendensiyalarini o'rganish orqali, o'z mahsulotlarini raqobatbardosh narxlarda taklif etishi mumkin. Bu, eksportchilar uchun yangi imkoniyatlar yaratadi va mahsulotlarni xalqaro bozorlar uchun moslashtirishga yordam beradi. Davlat, eksportni rag'batlantirishda muhim rol o'ynaydi. O'zbekiston hukumati, eksportchilarni qo'llab-quvvatlash uchun turli dasturlar va mexanizmlar ishlab chiqishi zarur. Bu, eksportchilar uchun moliyaviy yordam, soliq imtiyozlari va boshqa rag'batlantiruvchi chora-tadbirlarni o'z ichiga olishi mumkin. Shuningdek, davlat, xalqaro savdo shartnomalarini tuzish va eksportchilarni xalqaro ko'rgazmalarda ishtirok etishga rag'batlantirish orqali hamkorlikni kuchaytirishi lozim. Eksportni rag'batlantirishda malakali kadrlar tayyorlash muhim ahamiyatga ega. O'zbekiston, ta'lim tizimini rivojlantirish va kadrlar tayyorlashga e'tibor qaratishi zarur. Bu, eksportchilar uchun malakali mutaxassislarni tayyorlash, xalqaro savdo va marketing sohalarida bilimlarni oshirishga yordam beradi. Eksportni rag'batlantirishda marketing va branding strategiyalarini ishlab chiqish

muhimdir. O'zbekiston, o'z mahsulotlarini xalqaro bozorlar uchun tanitish va brendini yaratish orqali eksport salohiyatini oshirishi mumkin. Bu, mahsulotlarning sifatini va raqobatbardoshligini oshirishga yordam beradi.

Soliq imtiyozlari eksportga bir qator ijobiy ta'sir ko'rsatishi mumkin. Soliq imtiyozlari, masalan, eksportga mo'ljallangan mahsulotlar uchun soliq stavkalarining kamayishi, ishlab chiqarish xarajatlarini pasaytiradi. Bu esa eksport qilinayotgan mahsulotlarning narxini raqobatbardosh qiladi va xaridorlar uchun jozibadorligini oshiradi. Soliq imtiyozlari orqali eksport qiluvchilar o'z mahsulotlarini boshqa davlatlar bozorlarida raqobatbardosh narxlarda taklif etish imkoniyatiga ega bo'lishadi. Bu, o'z navbatida, eksport hajmini oshiradi. Soliq imtiyozlari, masalan, yangi texnologiyalarni joriy etish yoki ishlab chiqarishni kengaytirish uchun investitsiyalarni jalb qilishga yordam beradi. Bu esa eksport qobiliyatini oshiradi. Soliq imtiyozlari orqali kompaniyalar o'z mahsulotlarini sifatini oshirishga ko'proq e'tibor qaratishlari mumkin, chunki ular xarajatlarni kamaytirish va foydani oshirish imkoniyatiga ega bo'lishadi. Yuqori sifatli mahsulotlar esa xalqaro bozorlar uchun jozibador bo'ladi. Soliq imtiyozlari eksport qiluvchilarga yangi bozorlarni o'zlashtirishda yordam beradi. Ular yangi bozorlar uchun mahsulotlarni ishlab chiqarish va marketingga ko'proq mablag' ajratish imkoniyatiga ega bo'lishadi. Soliq imtiyozlari orqali eksportni oshirish, ishlab chiqarishni kengaytirish va yangi ish o'rinlarini yaratishga olib kelishi mumkin. Bu esa iqtisodiy o'sishga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Soliq imtiyozlari eksportni rag'batlantirish orqali mamlakatlar o'rtasidagi iqtisodiy aloqalarni kuchaytiradi, bu esa xalqaro savdo va hamkorlikni rivojlantirishga yordam beradi. Soliq imtiyozlari eksportga ijobiy ta'sir ko'rsatishi mumkin, chunki ular narxlarni pasaytiradi, raqobatbardoshlikni oshiradi, investitsiyalarni jalb qiladi va mahsulot sifatini yaxshilaydi. Bularning barchasi mamlakatning iqtisodiy o'sishiga va xalqaro bozorlar bilan aloqalarini rivojlantirishga yordam beradi.

Xulosa:

Tashqi iqtisodiy faoliyatda eksportni rag'batlantirish, O'zbekistonning iqtisodiy rivojlanishi uchun muhimdir. Eksportni diversifikatsiya qilish, innovatsion texnologiyalarni joriy etish, xalqaro bozorlarni o'rganish, davlat qo'llab-quvvatlashi, ta'lim va kadrlar tayyorlash, marketing va brending strategiyalarini ishlab chiqish orqali O'zbekiston eksport salohiyatini oshirishi mumkin. Ushbu chora-tadbirlar, mamlakatning iqtisodiy barqarorligini ta'minlash va xalqaro savdo aloqalarini rivojlantirishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Vaxabov A.V., Xajibakiyev Sh.X., Muminov N.G. Xorijiy investitsiyalar. O'quv qo'llanma. / i.f.d., professor A.V. Vaxabovning umumiy tahriri ostida. – T.: «Moliya», 2010, 330 bet.

2. Алексеев И.С. Внешнеэкономическая деятельность / И.С. Алексеев. – М.: Дашков и К, 2010. – 304 с.
3. Андрианов А.Ю., Валдайцев СВ., Воробьев П.В. Инвестиции: учебник. М.: Проспект, 2007.
4. Баранов А.О. Платежный баланс России: от кризиса до кризиса. //ЕКО, No 2, 2011.
5. Вахабов А.В., Разыкова Г.Х., Хажибакиев Ш.Х. Иностраннные инвестиции и модернизация национальной экономики / Под ред. д.э.н., проф. А.В.Вахабова - Т.: Молия, 2011. - 300 с.
6. Внешнеэкономическая деятельность предприятия: учебник / под ред. д-ра экон. наук, проф. И.Н. Иванова. – М.: ИНФРА-М, 2012. – 297с